

УДК 378.661 (477-25):616.9-053.2:06.091.5

КРАМАРЬОВ С.О., ПАЛАТНА Л.О., ВИГОВСЬКА О.В., ЄВТУШЕНКО В.В.
Національний медичний університет імені О.О. Богомольця, м. Київ

70-РІЧЧЯ КАФЕДРИ ДИТЯЧИХ ІНФЕКЦІЙНИХ ХВОРОБ НАЦІОНАЛЬНОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ О.О. БОГОМОЛЬЦЯ

Історія кафедри дитячих інфекційних хвороб Національного медичного університету імені О.О. Богомольця тісно пов'язана з історією педіатрії в Україні. З моменту створення першої самостійної кафедри дитячих хвороб (1889) у Київському університеті імені святого Володимира викладання дитячих інфекційних хвороб проводилося на кафедрах педіатрії. Питання про організацію окремої кафедри дитячих інфекційних хвороб виникло після реєвакуації Київського медичного інституту з м. Челябінська після Великої Вітчизняної війни у 1945 р. Наказ по інституту про створення кафедри датується вереснем — жовтнем 1945 р. Офіційний термін організації кафедри — січень 1946 р. Першим завідувачем кафедри було призначено доцента О.В. Черкасова. До створення кафедри викладання інфекційних хвороб у дітей проводилося на кафедрах педіатрії лікувального і санітарно-гігієнічного факультетів. О.В. Черкасов керував кафедрою до 1971 р. У 1971—1983 рр. кафедру очолював професор П.С. Мощич, згодом — професор Л.А. Трішкова (1983—1994), а з 1994 р. і дотепер кафедрою завідує заслужений лікар України, професор С.О. Крамарьов.

О.В. Черкасов, чудовий педагог, заклав основи методичної роботи кафедри дитячих інфекційних хвороб. У період становлення співробітники кафедри доклали чимало зусиль у створенні навчально-методичного підґрунтя для викладання дисципліни. Була виконана велика робота із систематизації викладання дисципліни, створені

методичні рекомендації по всіх нозологічних формах захворювань, закладені методологічні принципи викладання дисципліни, чітко розроблені практичні навички, якими повинні оволодіти студенти.

Першою базою кафедри було дитяче інфекційне відділення Жовтневої лікарні на 80 ліжок, де розміщувались хворі з різними нозологічними формами залежно від потреб охорони здоров'я в післявоєнні роки.

Колектив кафедри (1964)

Наукова робота кафедри велася з проблеми «Дитячі інфекційні хвороби і боротьба з ними». Розроблений лікувально-охоронний режим при скарлатині, що знижував кількість ускладнень; доведена доцільність застосування АЦС із метою профілактики її ускладнень. При кашлюку показана мала ефективність прийнятого в ті часи методу лікування моновакциною; доведена доцільність застосування з лікувальною метою гетерогенного гаммаглобуліну; вивчені зміни крові, імунологічні зрушення й їх діагностична цінність при цьому захворюванні. На кафедрі розроблялися питання бактеріоносійства дифтерійної палички, дизентерії. Для ранньої діагностики дизентерії запропонована РПГА, дані критерії видужання від дизентерії. Проводилися комплексні дослідження стану серцево-судинної системи при поліомієліті, скарлатині, кашлюку, черевному тифі у дітей.

Співробітниками кафедри розроблені методи діагностики і лікування вірусного гепатиту у дітей.

Уперше в країні вивчене імунологічне підґрунтя формування тяжких форм вірусного гепатиту у дітей, обмін мікроелементів при цій патології, запропоновані методи корекції. Розроблені нові способи терапії вірусного гепатиту, захищені авторськими свідоцтвами.

© Крамарьов С.О., Палатна Л.О., Виговська О.В., Євтушенко В.В., 2016

© «Актуальна інфектологія», 2016

© Заславський О.Ю., 2016

Колектив кафедри (1968)

Виявлені причини затяжних форм вірусних гепатитів, складені схеми терапії.

Уперше в комплексному лікуванні застосований вітчизняний інгібітор протеолізу — амбен. Апробована ефективність похідного піримідинової основи — калієва сіль оротової кислоти, оцінений вплив препарату на білковий обмін речовин, застосований новий препарат ампевіт.

Співробітники кафедри надавали і міжнародну допомогу. Професор Л.О. Трішкова, перебуваючи асистентом кафедри, знаходилась у відрядженні по лінії Червоного Хреста СРСР у Республіці Сомалі. Нагороджена грамотою товариства «За допомогу населенню Республіки Сомалі, яке постраждало від повені». Асистент М.А. Вікторова працювала в МНР.

За час роботи кафедри професор О.В. Черкасов, потім професор П.С. Мощич були головними педіатрами МОЗ УРСР. Понад 10 років доцент кафедри С.О. Богатирьова була головним спеціалістом МОЗ України з дитячої інфекцій-

Петро Степанович Мошчич, завідувач кафедри дитячих інфекційних хвороб (1971–1983), головний педіатр МОЗ України

Лія Олексіївна Трішкова

Колектив кафедри (1971)

ної патології. Наукова тема кафедри з кишкових інфекцій входила в галузеву науково-технічну програму в галузі медицини. Розроблено спосіб лікування патологічних станів, що супроводжуються ДВЗ-синдромом, отримано свідоцтво на галузеву рацпропозицію щодо способу нормалізації гемостазу при розвитку ДВЗ-синдрому (професор С.О. Крамарьов).

Розроблений спосіб лікування антибіотикорезистентних форм сальмонельозної інфекції у дітей (доцент О.В. Корбут), спосіб діагностики ротавірусної інфекції (доцент Л.О. Палатна).

Колектив кафедри (1985)

Завідувач Л.О. Трішкова у Республіці Сомалі з колегами кафедри дитячих інфекційних хвороб, лікарями (1983–1994); декан педіатричного факультету університету (1978–1980)

Сергій Олександрович Крамар'ов. Заслужений лікар України, головний позаштатний спеціаліст МОЗ України зі спеціальності «дитячі інфекційні хвороби», д.м.н., професор, завідувач кафедри з 1994 р. і дотепер. Тема докторської дисертації: «Клініко-патогенетичне значення системи гемостазу та біологічно активних речовин при гострих кишкових інфекціях у дітей раннього віку» (1991)

Колектив кафедри (2001)

Основна клінічна база кафедри — Київська міська дитяча клінічна інфекційна лікарня (1934), вул. Дегтярівська, 23 (120 ліжок); I відділення (боксоване) — 50 ліжок; II відділення (нейроінфекцій) — 35 ліжок; III відділення (вірусних гепатитів) — 35 ліжок; IV відділення (реанімаційне) — 6 ліжок

Колектив кафедри (2013). Перший ряд (зліва направо): професор О.В. Виговська, доцент О.В. Корбут, доцент Н.Г. Литвиненко, професор С.О. Крамар'ов, доцент Л.О. Палатна, доцент І.В. Шпак. Другий ряд (зліва направо): асистент Л.В. Закардоніць, асистент О.О. Воронів, асистент Г.Г. Юхименко, асистент О.Р. Буц, доцент В.В. Євтушенко, асистент О.А. Дмитрієва, лаборант Ф.І. Зелінська, аспірант Н.С. Кириця, асистент В.О. Шадрін

Інфекційні відділення ДКЛ № 2, вул. А. Навої, 2 (105 ліжок); I відділення (боксоване) — 60 ліжок; II відділення (кишкових інфекцій) — 40 ліжок

Сергій Олександрович Крамар'ов, д.м.н., професор, завідувач кафедри, головний позаштатний інфекціоніст МОЗ України

Віталій В'ячеславович Євтушенко, к.м.н., головний позаштатний інфекціоніст ДООЗ м. Києва

Оксана Валентинівна Виговська, д.м.н., професор, декан медичного факультету № 3 (педіатричного), к.м.н. (2004), д.м.н. (2015). Тема докторської дисертації: «Клініко-патогенетична роль порушень показників клітинної ланки гемостазу при дифтерії у дітей»

Сьогодні професор С.О. Крамар'ов є головним позаштатним спеціалістом МОЗ України зі спеціальності «дитячі інфекційні хвороби». Під його керівництвом захищено 5 докторських і 15 кандидатських дисертацій. Видано 5 підручників, 4 монографії, 5 навчальних посібників, 22 патенти на винахід, 392 статті у науково-практичних медичних журналах.

На кафедрі сьогодні працює 3 професора, 5 доцентів і 7 асистентів.

Кафедра має п'ять основних клінічних баз.

Кафедра бере участь в організації та проведенні з'їздів, конференцій, телемостів, семінарів педіатрів та інфекціоністів України з актуальних проблем дитячої інфекційної патології, видаються інструктивні та інформаційні листи. Весь викладацький склад кафедри проводить широку лікувально-консультативну роботу з органами охорони здоров'я. Кафедра є опорною в МОЗ України з узагальнення та впровадження передового досвіду, розробки нових форм підвищення якості практичної підготовки студентів і лікарів.

Професор С.О. Крамар'ов, професор О.В. Виговська та доцент В.В. Євтушенко пройшли у 2015 році дистанційне стажування у США (Вашингтонський уні-

верситет) з питань сучасних підходів до діагностики та лікування ВІЛ-інфекції, успішно склали іспит і отримали сертифікат.

Наукова діяльність кафедри завжди була зосереджена на найбільш актуальних проблемах дитячої інфектології. Зокрема, протягом багатьох років вивчаються клініко-епідеміологічні та патогенетичні аспекти гострих кишкових інфекцій, гострих респіраторних вірусних інфекцій, дифтерії, вірусних гепатитів. Кафедра активно бере участь у розробці та впровадженні сучасних методів діагностики та лікування цих захворювань.

Триває робота з вивчення патогенезу, клінічних форм, діагностики та лікування вірусних інфекцій у дітей, таких як Епштейна — Барр вірусна інфекція, вітряна віспа, кір; вивчаються патофізіологічні особливості розвитку ускладнень при тяжких формах інфекційних хвороб, антибіотикасоційованих діарей.

На кафедрі захищено 5 докторських і 15 кандидатських дисертацій. Іде підготовка ще 3 докторських (Л.В. Загордонь, В.В. Євтушенко, А.О. Мочалова) та 2 кандидатських (Н.С. Кириця, А.І. Марков) дисертацій.

